

PROCEDURĂ PRIVIND GESTIUNEA RISCULUI DE ÎMPRUMUT

1. Scopul procedurii - Prezenta procedură stabilește:

- Cadrul operațional și procedural privind identificarea, evaluarea și controlul riscului de împrumut;
- Minimizarea pierderilor financiare;
- Standardizarea deciziilor;
- Clarificarea responsabilităților.

Procedura se aplică tuturor împrumuturilor acordate (excepție împrumuturile instant), și întregului personal implicat.

2. Definiții

- **Eligibilitate** – conformitatea clientului cu criteriile de acceptare stabilite, în vederea acordării unui împrumut;
- **Bonitate** – capacitatea clientului de a rambursa împrumutul și costurile aferente;
- **Grad de îndatorare:** Raportul procentual dintre totalul obligațiilor lunare de plată (rate, chirii, alte credite) și venitul net lunar eligibil al solicitantului;
- **Scor de credit:** Rezultatul numeric obținut printr-un model statistic care evaluează bonitatea solicitantului pe baza comportamentului de plată și a datelor financiare;
- **Venit net eligibil:** Venitul constant și cert al solicitantului (salarii, pensii, chirii declarate, dividende), după deducerea taxelor și aplicarea coeficienților de ajustare;
- **Expunere maximă:** Suma totală a creditelor acordate unui singur debitor sau grup de debitori aflați în legătură;

3. Principii generale

Principiile trebuie să asigure un echilibru între protecția Asociației și protecția consumatorului. Acestea sunt:

- Prudență și responsabilitate;
- Evaluare obiectivă și documentată a cererii de împrumut și a anexelor la aceasta;
- Transparență și tratament echitabil față de clienți;
- Monitorizarea continuă;
- Separarea funcțiilor.

I. EVALUAREA RISCULUI INDIVIDUAL

1. Criterii de eligibilitate ale solicitantului de împrumut

1.1. Criterii generale:

Dacă un solicitant nu îndeplinește oricare dintre aceste condiții de bază, cererea de împrumut este respinsă automat, fără a mai trece la analiza financiară detaliată.

- Solicitantul trebuie să fie cetățean roman cu rezidență fiscală în România și domiciliul în județele Timiș, Arad sau Caraș-Severin și cu capacitate deplină de exercițiu;

- Să fie membru al asociației cu obligațiile statutare achitate la zi;
- **Scorul de Credit (FICO)**, minim **450** puncte;
- Deținerea unui număr de telefon valid;
- Domiciliu stabil verificabil prin documente de identitate și facturi de utilități.

1.2. Criterii de vârstă:

- vârstă minimă la acordare 19 ani;
- vârstă maximă la acordare, fără giranți; 80 ani;
- vârstă maximă giranți 80 ani;

1.3. Criterii de venit:

Solicitantul trebuie să demonstreze venituri:

- cu caracter permanent, cert și verificabile (salarii, pensii, chirii cu contract înregistrat, dividende, drepturi de autor, diurne – cu un anumit coeficient de ajustare);
- Vechime totală în muncă: minim 12 luni, vechime la actualul angajator, minim 3 luni (fără a fi în perioadă de probă sau în preaviz);
- istoric profesional stabil (vezi - *stagiul de cotizare* - fără întreruperi frecvente nejustificate);
- continuitate și profitabilitate demonstrabilă, pentru activități independente.

Lista detaliată a veniturilor care pot fi incluse în calculul capacității de rambursare:

Venituri luate în calcul integral (100%)

- salarii, pensii definitive, indemnizații creștere copil, cu condiția existenței unui contract de muncă activ la care clientul se va întoarce.

Venituri ajustate

- **Venituri din activități independente și profesii libere (ajustare 20% - 40%);**
- **Venituri PFA/PFI:** Analizate pe baza declarației unice ANAF și a registrului de încasări și plăți. Se solicită de obicei un istoric de minim 12-24 luni de activitate.
- **Drepturi de autor:** Venituri recurente din contracte de drepturi de autor, ajustate în funcție de vechimea colaborării.
- **Dividende:** Acceptate dacă firma are profit net și un istoric solid (minim 2 ani fiscali încheiați). Se ia în calcul media dividendelor nete încasate.
- **Venituri din proprietăți și investiții (Ajustare 20% - 30%)**
- **Chirii:** Venituri din închirierea imobilelor, documentate prin contracte înregistrate la ANAF
- **Rente viagere:** Sume încasate periodic cu caracter permanent.
- **Diurne și tichete de masă:** dacă sunt menționate în contractul de muncă și au caracter permanent.

Venituri EXCLUDE:

- Veniturile „la negru”:** Orice sumă primită care nu este înregistrată în baza de date ANAF nu poate fi luată în calcul;
- Diurnele;**
- Venituri cu caracter temporar sau incert;**

d) Tichetele cadou;

e) Ajutoarele sociale și indemnizațiile temporare:

- Alocațiile pentru copii;
- Ajutoarele de șomaj;

f) Indemnizația de creștere a copilului;

g) Veniturile din criptomonede sau jocuri de noroc;

h) Veniturile din chirii nedecarate;

i) Venitul din perioadele de probă: Dacă ești la noul loc de muncă de mai puțin de **3 luni**;

j) Veniturile din contracte pe durată determinată: Dacă durata contractului de muncă este mai scurtă decât perioada de rambursare.

Condiții de eligibilitate pentru veniturile din dividende:

Compania trebuie să îndeplinească anumite criterii:

- **Vechime:** Minim 2 ani fiscali încheiați cu profit;
- **Stabilitate:** Să nu înregistreze pierderi contabile în ultimul an;
- **Fără datorii la stat:** Certificat de atestare fiscală fără restanțe semnificative.

Documentație Necesară

- **Bilantul contabil** pe ultimii 2 ani (și dovada depunerii la ANAF);
- **Balanța de verificare** de la decembrie (anul anterior) și ultima balanță încheiată;
- **Hotărârea AGA** de repartizare a profitului către dividende;
- **Extras de cont** care să ateste încasarea efectivă a dividendelor nete;
- **Declarația 205** (pentru confirmarea impozitului reținut pe dividende).

Formula de Calcul (Algoritmul de Analiză)

- **Determinarea mediei anuale:** Se adună dividendele încasate net în ultimii 2 ani și se împarte la 24 de luni;
- **Aplicarea coeficientului de ajustare:** De regulă, se acceptă între **60% și 80%** din această medie, pentru a acoperi riscul de volatilitate a profitului;
- **Se plafonează gradul de îndatorare** la 30% în loc de 40%.

Analiza Veniturilor din Profesii Libere (PFA, PFI, Cabinete Medicale/Avocatură):

Spre deosebire de dividende, veniturile PFA sunt considerate venituri din muncă.

Documentație obligatorie:

- **Declarația Unică:** Formularul depus la ANAF pentru anul anterior (definitivă) și anul în curs (estimată);
- **Registrul de Încasări și Plăți:** Pentru ultimele 6-12 luni, pentru a verifica sezonabilitatea și constanța încasărilor.
- **Certificat constatator / Autorizație de funcționare:** Pentru a verifica vechimea (minim 12 luni de activitate neîntreruptă).

Metodologia de Calcul a Venitului Net Lunar (VNL):

Se aplică formulele:

- Venit brut anual – Cheltuieli deductibile = Venit net anual;
- Venit net anual – Impozit pe venit (10%) – Contribuții Sociale - (CAS/CASS) = Venit disponibil anual;
- Venit disponibil anual / 12 luni = VNL brut de analiză;

- Ajustare: Se aplică un coeficient de prudență de 10% - 25% (în funcție de domeniu: IT/Medical – 10%, Construcții/Horeca – 25%).
- Criterii de risc specifice:**
- **Sezonalitate:** Dacă încasările variază cu mai mult de 50% de la o lună la alta, se va folosi media pe ultimele 24 de luni, nu 12.
 - **Plafonare:** Venitul din PFA poate fi plafonat la valoarea declarată în ultimul an fiscal încheiat, chiar dacă estimarea pentru anul curent este mult mai mare.

1.4. Gradul de îndatorare:

Gradul de îndatorare reprezintă procentul din venitul lunar net care merge către plata ratelor fără a pune în pericol traiul zilnic.

Conform reglementărilor Băncii Naționale, pragul maxim standard este de **40%** din venitul net pentru creditele în lei.

Formula de calcul: - **Total rate lunare actuale și viitoare/venit net lunar x 100**

1.5. Istoricul de credit:

Istoricul de credit este „cartea de vizită” financiară a împrumutatului. Toate datele despre credite sunt centralizate în **Novi-Car** și în rapoartele Biroului de Credit.

Ce conține raportul de credit?

- **Produse active:** Credite de nevoi personale, ipotecare, carduri de credit și descoperit de cont;
- **Comportamentul de plată:** Dacă ratele au fost plătite la timp sau dacă au fost întârzieri;
- **Restanțele:** Orice întârziere mai mare de **30 de zile** este raportată automat;
- **Interogările recente:** De fiecare dată când se verifică istoricul. Cererile multiple într-un interval scurt de timp, pot indica o tentativă de obținere a mai multor credite simultan înainte de raportarea lor.

Interpretarea scorului FICO

<u>Categorie scor</u>	<u>Interval FICO</u>	<u>Impact asupra creditării</u>
Slab	300 – 450	Fără șanse de aprobare
Sub medie	451 – 550	Condiții de aprobare restrictive
Mediu	551 – 650	Acces la majoritatea produselor
Bun / Foarte bun	651 – 850	Aprobare rapidă.

Nu se acceptă solicitanți cu:

- restanțe majore recente la alte instituții de credit;
- credite în litigiu sau executare silită.

1.6. Situația juridică a clientului

Principalele aspecte juridice care influențează eligibilitatea:

- Existența **Popririlor** active conduce automat la respingerea cererii de împrumut;
- Statutul Civil și Regimul Matrimonial: - situația juridică a familiei contează în stabilirea eligibilității;
- **Insolventa Persoanelor Fizice:** Dacă s-a apelat la Legea insolvenței persoanelor fizice eligibilitatea este zero pentru noi credite până la finalizarea procedurii și reabilitarea juridică;
- Identificarea Beneficiarului Real: Solicitantul trebuie să acționeze în nume propriu. Dacă se constată că împrumutul este contractat pentru un terț (interpus), dosarul se respinge;
- Rezidența și Domiciliul: - Din punct de vedere juridic, trebuie să existe un domiciliu stabil și forme legale de ședere. Un permis de ședere temporară care expiră înainte de finalizarea împrumutului, conduce la respingerea acestuia;

2. Criterii de neeligibilitate ale solicitantului:

a) Neeligibilitate Juridică și de Identitate

- **Identitate incertă:** Documente de identitate expirate, deteriorate sau care prezintă urme de falsificare;
- **Capacitate de exercițiu limitată:** Persoane puse sub interdicție judecătorească sau cu discernământ afectat;
- **Insolvență:** Solicitanți aflați în procedura de insolvență a persoanei fizice (Legea 151/2015);

b) Neeligibilitate privind Istoricul de Credit

- **Restanțe active:** Existența unor sume neachitate la momentul interogării către alte bănci sau IFN-uri;
- **Istoric negativ sever:** Înregistrări de întârzieri repetate (peste 90 de zile) în ultimele 24 de luni;
- **Executări silite:** Existența unor dosare de executare silită în curs sau a popririlor pe conturile de venit.

c) Neeligibilitate Financiară și de Venit

- **Venituri neeligibile:** Surse de venit care nu pot fi verificate la ANAF sau care au caracter ocazional (ajutoare sociale, burse, diurne fără caracter permanent);
- **Grad de îndatorare depășit:** Solicitanți a căror rată nouă ar duce la depășirea pragului de 40% din venitul net (conform normelor BNR);
- **Instabilitate profesională:** Vechime la actualul loc de muncă mai mică de 3 luni sau contracte de muncă pe perioadă determinată care expiră înainte de finalizarea creditului.

d) Neeligibilitate Etică și de Risc

- **Tentativă de fraudă:** Furnizarea de informații false (numere de telefon fictive, angajatori inexistenți).
- **Profesii riscante:** Solicitanți care activează în domenii restricționate (ex: jocuri de noroc, activități ilicite).

3. Monitorizarea împrumutului

Monitorizarea se realizează de către ofițerul de risc și de către toți cei implicați în procesul de acordare a împrumuturilor, conform “Procedurii de urmărire și recuperare a împrumuturilor”.

4. Excepții

Excepțiile de la criteriile de eligibilitate, necesită justificare documentată și se aprobă de Consiliul Director.

5. Revizuire

Criteriile de eligibilitate sunt supuse revizuirii periodice, în funcție de modificările legislative, condițiile de piață și limitele de alertă la risc.

6. Flux operațional/Responsabilități

- **Ofițer cont/Agent social:** – relația cu clientul, verificarea identității, colectarea documentelor, scoring Novi-Car, simulare grafic, informare precontractuală, înmânare FEIS cu detalieri DAE, generare contract împrumut și grafic de rambursare, angajare și administrare împrumuturi în sistemul informatic;
- **Comitet de risc:** – verificarea eligibilității și a bonității/ avizare, condiționată, respingere. Conciliere amiabilă pentru reechilibrarea obligațiilor contractuale, monitorizarea debitorilor, evaluarea riscului de portofoliu;
- **Președinte:** – controlul documentației de împrumut și confirmarea sumei avizate,;
- **Consiliul Director:** – aprobare/respingere împrumut, urmărire și recuperare împrumuturi restante, monitorizarea debitorilor;
- **Președinte/contabil șef:** – Semnarea contractului și trimitere către finanțare;
- **Ofițer de risc:** – monitorizarea scadențelor și a comportamentului de plată, conciliere și recuperare;
- **Consilier juridic:** - inițiază procesul de recuperare, se coordonează cu executorii judecătorești și reprezintă asociația în instanță;
- **Comisia de Cenzori:** – control, rapoarte, urmărire și recuperare împrumuturi restante, evaluarea riscului de portofoliu.

7. Protecția consumatorului

Se asigură:

- Transparența totală a costurilor;
- Informare precontractuală, la cerere;
- Concilierea împrumuturilor în dificultate;
- Respectarea drepturilor clientului.

II. EVALUAREA RSCULUI DE PORTOFOLIU

Gestiunea riscului de portofoliu urmărește sănătatea întregii mase de împrumuturi acordate, prin stabilirea serviciului datoriei fiecărui împrumutat, a indicatorilor de monitorizare și a limitelor de alertă.

Serviciul datoriei se definește ca fiind capacitatea împrumutatului de a-și onora datoria la scadență, exprimată ca număr de zile de întârziere la plată, de la data scadenței.

1. Clasificare portofoliu:

- **Standard** - serviciul datoriei 0 (fără obligații restante);
- **În observație** - cu serviciul datoriei de până la 3 rate restante;
- **Neperformante** - cu serviciul datoriei mai mare de 3 rate restante sau aflate în executare silită.

2. Indicatori de monitorizare

Principalii indicatori care exprimă riscul global de împrumut și care reflectă nivelul de prudență adoptat:

- ponderea împrumuturilor noi/ total împrumuturi;
- ponderea împrumuturilor standard/total împrumuturi;
- ponderea împrumuturilor în observație/total împrumuturi;
- ponderea împrumuturilor neperformante/total împrumuturi;
- ponderea împrumuturilor în executare silită/total împrumuturi;
- ponderea împrumuturilor în executare silită/total împrumuturi neperformante;
- recuperări din împrumuturi aflate în executare silită;
- pierderi din împrumuturi aflate în executare silită;
- pierderi din împrumuturi ca urmare a decesului;
- gradul de acoperire a pierderilor din împrumuturi de către fondul de rezervă;
- raportul dintre fondul de rezervă constituit și volumul total al împrumuturilor;
- viteza de rotația fondului social în circuitul împr.(total împr./total fd.social);
- rentabilitatea împrumuturilor((total venituri din împrumuturi /total împrumuturi acordate și recuperate x 100).

Pentru a menține portofoliul de împrumuturi în parametri de siguranță, se stabilește un sistem de tip **Semafor pentru împrumuturile neperformante**. Aceste limite declanșează acțiuni corective atunci când riscul depășește nivelul de toleranță acceptat.

2.1. Limitele de Alertă:

Acesta este indicatorul critic de supraviețuire.

- **Verde: < 5%** – Portofoliu sănătos, se continua strategia de operare;
- **Galben (Atenție): 5% - 7%** – se analizează cauzele, se înăspresc criteriile de eligibilitate și se intensifică recuperarea;
- **Roșu (Alarmă): > 7%** – prioritatea trece de la „creștere și vânzări” la revizuirea drastică a criteriilor de eligibilitate și la „conservare și limitarea pierderilor”;

2.2. Măsurile obligatorii la depășirea pragului de alarmă:

- Toate dosarele de împrumut trec prin analiza riguroasă;
- Revizuirea regulamentului privind acordarea de împrumuturi;
- Înăsprirea criteriilor de eligibilitate;
- Monitorizare intensivă, negociere și conciliere;
- Accelerarea fluxului de executare: Reducerea termenului de trimitere a dosarelor către executori judecătorești (ex: de la 90 de zile la 60 de zile);

- Majorarea fondului de rezervă pentru pierderi din împrumuturi;
- Verificarea retroactivă a dosarelor aprobate pentru a vedea dacă neperformanța provine dintr-o fraudă internă sau externă;
- Conservarea capitalului (diminuarea/suspendarea distribuirii excedentului din venituri).

3. Dispoziții finale

Prezenta procedură intră în vigoare la data aprobării și se actualizează periodic în funcție de modificările legislative, politica de risc a asociației și de condițiile pieței.

PREȘEDINTE: Mihail Pungă

CONSILIU DIRECTOR:

Armean Stelian Mircea

Giuchici Rozalia

Matei Ilie

Neagu Elena

CENZORI:

Barbu Aurora

Hornoiu Ion

Lancea Ștefania